

فلج مغزی (CP) چیست؟

شماره سند: ب-۱-۱۰-۲۴

فلج مغزی یا CP (Cerebral palsy) گروهی از اختلالات حرکتی دایم ولی غیر پیشرونده هستند که به دلیل ناهنجاری مادرزادی یا آسیب وارده به مغز به وجود می آیند که در نتیجه توانایی فرد برای کنترل حرکت و وضعیت بدن را مختل می سازد. فلج مغزی یک بیماری نیست بلکه دسته ای از اختلالاتی است که به علت آسیب به مغز بوجود می آید. بچه های نارس و آنهایی که وزن کم در زمان تولد دارند بیشتر در معرض هستند. والدین باید همواره نسبت به خود و کودکشان دید مثبتی داشته باشند چون گاهی نتایج دور از انتظار بدست می آید.

علل

اختلال جریان خون جفت و بندناف، بیماری های متابولیک مادرزادی، بیماری های ژنتیکی یا عفونت ویروسی مادر، سوءمصرف مواد مخدر و الکل توسط مادر، تشنج مادر، درد سخت و طولانی زمان تولد، نرسیدن اکسیژن به جنین - زردی نوزادی، عوارض بیهوشی، ابتلا نوزاد به مننژیت، صدمه اتفاقی به سر، خونریزی مغزی

علائم

مهمترین علامت فلج مغزی ناتوانی حرکتی در بچه است که تا آخر عمر با وی باقی می ماند. تأخیر در نشستن، خزیدن غیر قرینه، حرکات غیر طبیعی، اختلال و تأخیر در راه رفتن و تغییر شکل مفاصل و اندام ها، مکیدن ضعیف و آبریزش زیاد از دهان و مشکل بلع، سفتی عضلات بدن، اختلال تکامل ذهنی در ۵۰ تا ۷۰ درصد کودکان cp دیده می شود. با این وجود برخی از کودکان مبتلا از هوش طبیعی برخوردارند، تأخیر در رشد از جمله کوتاهی قد، وزن کم و مغز کوچک، صرع، اختلالات بینایی، اختلالات حسی به خصوص در دست ها، اختلالات گفتاری، شنوایی، یبوست، مشکلات پوستی که معمولاً در اثر بی تحرکی ایجاد می شود، مشکلات دندان، کنترل ضعیف مثانه، مشکلات ریوی و تنفسی که علت عمده مرگ در کودکان cp است و بیش از ۹۰٪ مرگ کودکان cp را باعث می شود.

تشخیص

معمولاً این بیماری را از طریق انجام معاینه مهارت های فیزیکی، رفلکس ها و آزمایشات متنوع تشخیص می دهند. دو روش تصویربرداری مهم برای تشخیص فلج مغزی MRI و CT Scan می باشد.

درمان

در حال حاضر هیچ دارویی برای درمانی فلج مغزی وجود ندارد و درمان بیشتر به صورت حمایتی است که شامل فیزیوتراپی و کاردرمانی، روان درمانی و مشاوره و برای کمک به خانواده، گفتار درمانی، جراحی برای تصحیح

مشکلات عضلانی و بدشکلی های مربوطه تجویز داروهای خوراکی برای کنترل تشنج و اسپاسم عضلات، کارگذاری پمپ باکلوفن برای کاهش درد، تزریق سم بوتولینیوم A در داخل عضلات برای اسپاسم

مراقبت در منزل

- در این بیماری مشارکت کاملاً نزدیک بین والدین و اعضای گروه درمانی کاملاً ضروری است.
- ضروری است کودک از نظر جسمی و همچنین تزریق واکسن تحت نظر باشد.
- به بهداشت دهان و دندان بایستی توجه لازم داشت.
- کنترل نیازهای تغذیه ای کودک امری بسیار مهم است، داشتن رژیم غذایی مناسب با سن کودک و میزان فعالیت او بسیار مهم است. کمک گرفتن از متخصص تغذیه راه حل مناسب می باشد.
- تغذیه باید در حالت نشسته کامل و بر اساس میزان تحمل، قدرت بلع و سطح فعالیت کودک انجام گیرد و از مواد مغذی و نرم استفاده شود.
- وزن کودک مرتب کنترل شود و در صورت وزن گیری نامناسب، بایستی قوام غذاها بتدریج تا سطح تحمل سفت تر شوند و همچنین بتدریج روغن های سالم، مغزهای بوداده شده خرد شده، کره و تخم مرغ رنده شده و.... اضافه گردند.
- اگر کودک در راه رفتن مشکل دارد وسایل محافظتی مانند نرده کنار تخت و محافظ صندلی استفاده شود.
- گفتاردرمانی می تواند به اصلاح اختلالات گفتاری کمک کند.
- کاردرمانی و فیزیوتراپی نقش مهمی در کاهش عوارض دارند. رسیدگی به سایر توانمندی ها و استعدادهاى کودک و کمک به شناسایی آن ها و کمک به برقراری تعامل اجتماعی با همسالان و توجه به سلامت روانی کودک از اهمیت بالایی برخوردار است.
- داشتن برنامه منظم جهت خواب، زیرا خستگی باعث تشدید علائم فلج مغزی می شود.
- تشویق کودک به انجام فعالیت و بازی با همسالان، مصرف به موقع داروهای تجویز شده توسط پزشک
- مراقبت جدی از کودک در رعایت مسائل بهداشتی فردی و تشویق به استفاده از لگن در کودکانی که وضعیت حرکتی مناسبی دارند.

منابع: پرستاری کودکان وونگ ۲۰۲۴

مبانی طب کودکان نلسون ۲۰۲۰

تهیه کننده: زینب دهقان کارشناس پرستاری

تایید کننده: دکتر افسانه نظری فوق تخصص غدد و متابولیسم کودکان

ناظر کیفی: فاطمه غالبی سوپروایزر آموزش سلامت

تابستان ۱۴۰۴